



Освітній компонент: **МІЖНАРОДНЕ
ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО (ВК 23)**

Спеціальність: **І9 Громадське здоров'я**

Освітньо-професійна програма: **Громадське
здоров'я**

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Пререквізити: **ОК 4, ОК 8, ОК 18**

Кафедра/підрозділ: **кафедра судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф.
М.С. Бокаріуса**, вул. Амосова 35, філія №2 Харківського обласного бюро судово-медичної
експертизи, 3-й поверх

Керівник освітнього компонента: **доц. Кривенко Олександр Іванович**,

email: oi.kryvenko@knmu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Moodle: <http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5689>

Форма здобуття освіти: **заочна**

Курс: **1**

Семестр: **весняний**

Тип освітнього компонента: **вибірковий**

Підсумковий контроль: **залік**

Навчальний рік: **2025-2026**

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Коротка анотація. ОК «Міжнародне гуманітарне право» сформований на засадах однієї з найбільш складних, емоційно чутливих, дилемних у розумінні та застосуванні галузей міжнародного права, що регулює війни, які завжди супроводжуються насиллям, жорстокістю й агресією. Міжнародне гуманітарне право є частиною міжнародного права, що має на меті обмеження застосування насилля під час війни, використання засобів та методів війни, захист жертв війни.

Формат освітнього компонента: **під керівництвом викладача**

Обсяг освітнього компонента: **3 кредити ECTS (90 год.)**

Аудиторне навантаження: лекції – **2 год.**, практичні заняття – **8 год.**

Самостійна робота: **80 год.**

Консультації: очні та онлайн, за попередньою домовленістю

ЦІЛЬ КУРСУ: полягає у формуванні певних компетентностей у здобувачів освіти щодо базових положень міжнародного гуманітарного права, вивчення його сутності та особливостей, принципів та джерел, суб'єктів для подальшої активної діяльності із забезпечення прав людини у галузі охорони здоров'я під час війни та бойових дій, а також для підвищення правосвідомості фахівців у галузі охорони здоров'я шляхом отримання необхідного обсягу теоретичних правових знань і практичних навичок щодо особливостей дії норм міжнародного гуманітарного права, які стосуються прав людини в умовах збройного конфлікту, про імплементацію норм міжнародного гуманітарного права та відповідальності за їх порушення, ознайомлення з системою Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- отримання знань, вмінь та компетентностей у разі виконання управлінцем в сфері охорони здоров'я функцій свідомої та компетентної особи в галузі охорони здоров'я населення в умовах збройного конфлікту;
- набуття знань щодо природи та змісту міжнародного гуманітарного права, усвідомлення нерозривного зв'язку міжнародного гуманітарного права з принципами гуманності та людяності, цінностями сучасної цивілізації;
- ознайомлення із діяльністю міжнародних гуманітарних організацій, які надають допомогу під час збройного конфлікту;
- інформування щодо механізмів відповідальності Російської Федерації за агресію та серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, індивідуальної кримінальної відповідальності за воєнні та інші міжнародні злочини;
- формування особистісного ставлення до таких цінностей як життя людини, мир, безпека,

гуманність, гуманітарний вчинок, взаємодопомога;

- вміння застосовувати положення норм національного законодавства, міжнародних договорів з участю України та характеризувати національне законодавство з точки зору його відповідності міжнародному гуманітарному праву.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій

1. Міжнародне гуманітарне право: історія, поняття, принципи, джерела і місце в системі міжнародного права. Сфера застосування міжнародного гуманітарного права.

Перелік тем практичних/лабораторних занять/ семінарів

1. Поняття і види збройних конфліктів. Міжнародні збройні конфлікти: обмеження засобів і методів ведення війни. Кваліфікація збройного конфлікту на території України.

2. Міжнародні збройні конфлікти: статус осіб, які знаходяться під покровительством і режим окремих об'єктів. Категорії учасників/неучасників збройних конфліктів. Військові та цивільні об'єкти.

3. Захист прав людини під час збройних конфліктів. Повага і захист охорони здоров'я під час збройних конфліктів та в ситуаціях, на які не поширюється дія міжнародного гуманітарного права. Захист жертв збройних конфліктів.

4. Відповідальність держав за порушення норм МГП. Індивідуальна кримінальна відповідальність за воєнні та інші міжнародні злочини. Колабораціонізм у медицині: національна судова практика та вимоги міжнародного гуманітарного права.

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Методи навчання: лекція, виконання індивідуальних (групових) творчих робіт, моделювання та розв'язання процесів та кейсів, вирішення ситуаційних і практичних завдань.

Оцінювання: практичних та підсумкових занять – 2–5 балів, заліку – «зараховано» чи «незараховано»; оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

Академічна доброчесність: нульова толерантність до проявів академічної недоброчесності.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. 100 складних питань з міжнародного гуманітарного права та прості відповіді на них : довідник для журналістів. 2-ге вид., перероб і доп. / за ред. Т. Короткого ; авт. кол.: Т. Короткий, М. Доценко, І. Заворотько, В. Лисик, І. Назарчук, М. Пашковський, Н. Хендель, Р. Єделєв ; Центр прав людини «Zmina». – Київ; Одеса : Фенікс, 2025. – 268 с.

2. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право : навч.-метод. посіб. 3-тє вид., перероб. та доп. / М. Єлігулашвілі, О. Козорог, Т. Короткий, І. Костюк, Т. Ремех, Н. Хендель ; за заг. ред. Т. Короткого ; УГСПЛ ; ТЧХУ. – Київ; Одеса : Фенікс, 2024. – 252 с

3. Грушко М. В. Міжнародне гуманітарне право: навчально-методичний посібник / за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права, професора О. В. Бігняка. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 136 с.

4. Добровільний звіт у сфері міжнародного гуманітарного права. Міністерство оборони України. Укладач Інна Заворотько. Київ, 2024.

5. Збірник основних джерел щодо використання та захисту в Україні емблеми Червоного Хреста / уклад., передм., вступ. ст.: М. Доценко, Є. Лук'янченко, Р. Болкун, В. Полюля ; за ред. Радника президента ТЧХУ з міжнар. гуманіт. права Т. Короткого. – Київ ; Товариство Червоного Хреста України : Фенікс, 2024. – 164 с.

6. Мельцер Н. Міжнародне гуманітарне право. Загальний курс. МКЧХ, 2021. 398 с.

7. Міжнародне право : словник-довідник /[С.М. Перепьолкін, Т.Л. Сироїд, Л.А. Філяніна]; за заг. ред. Т.Л. Сироїд. – Х.: Юрайт, 2014. – 408 с.

8. Нільс Мельцер. Міжнародне гуманітарне право: загальний курс. МКЧХ, 2021. 398 с.

9. Основи міжнародного гуманітарного права : метод. матеріали для здобувачів вищої



освіти за спеціальностями 227 "Терапія та реабілітація" першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та 221 "Стоматологія", 222 "Медицина", 223 "Медсестринство", 224 "Технології медичної діагностики та лікування", 228 "Педіатрія", 229 "Громадське здоров'я" та 281 "Публічне управління та адміністрування" другого (магістерського) рівня вищої освіти / упоряд. О. І. Кривенко, В. В. Хижняк, В. В. Капустник. Харків : ХНМУ, 2025. 36 с.

10. Основні документи міжнародного гуманітарного права : зб. документів / укл. Робочою групою щодо виконання норм міжнародного гуманітарного права та участі у наданні правових послуг Сил територіальної оборони ЗСУ та ГО «Українська правова консультативна група». – Київ ; Одеса : Фенікс, 2023. – 388 с.

11. Термінологічний словник міжнародного гуманітарного права : термінол. словн. / О.М.Волуйко, Л.В.Полуніна. Київ : КІ НГУ, 2024. 148 с.